

VLADAN B. STAMENIĆ

Diplomirani inženjer građevine

KAKO SE GRADE MOSTOVI

AKADEMSKA MISAO
Beograd 2025.

VLADAN B. STAMENIĆ

KAKO SE GRADE MOSTOVI

Recenzent

Dr Boško D. Stevanović

diplomirani građevinski inženjer

redovni prof. Građevinskog fakulteta u Beogradu u penziji

Izdavač

Akadska misao, Beograd

Grafička obrada

Vladan B. Stamenić

Štampa

Akadska misao, Beograd

Tiraž

300 primeraka

ISBN 978-86-6200-050-7

Mesto i godina izdanja: Beograd, 2025.

PREDGOVOR	5
MOST NA TARI - JUGOSLAVIJA	9
Uvod	11
Fundiranje	19
Rasponska konstrukcija-Glavni luk sa skelom	26
Rasponska konstrukcija malih lukova	44
Stubovi iznad lukova i kolovozna konstrukcija	47
Interesantne pojedinosti o mostu	56
VIJADUKT MIJO - FRANCUSKA	63
Uvod	65
Fundiranje	71
Izrada armiranobetonskih stubova - piona	81
Montaža privremenih čeličnih stubova	93
Rasponska konstrukcija - izrada i predmontaža	98
Rasponska konstrukcija - Lansiranje	106
Montaža čeličnih piona i kablova	114
Asfaltiranje kolovoza	122
RUSKI MOST - RUSIJA	125
Uvod	127
Fundiranje	134
Stubovi	148
Rasponska konstrukcija	165
Kablovi	185
Ležišta mosta, amortizeri i dilatazione spojnice	189
MOST ČANAKALE 1915 - TURSKA	193
Uvod	195
Fundiranje čeličnih piona	200
Fundiranje anker blokova i prilaza mostu	214
Izrada, transport i montaža čeličnih piona	224
Montaža kablova	232
Izrada i montaža rasponske konstrukcije	240
Pristupne konstrukcije mostu	253
MOST LONGTAN TIANU - KINA	257
Uvod	259
Fundiranje glavnih lukova	264
Rasponska konstrukcija - Lučni nosači	268
Betonski stubovi glavnog raspona	286
Rasponska konstrukcija iznad lukova	290

Predgovor

Ideju na napišem ovu knjigu sam dobio prelistavaći udžbenik „BETONSKI MOSTOVI II“, koji je napisao Mijat S. Trojanović, redovni profesor Građevinskog fakulteta u Beogradu. Kako je pomenuti udžbenik izdat 1964. godine, jasno je da su u njemu prikazani mostovi izgrađeni do tog perioda. Pomislio sam da bi bilo interesantno opisati i neke mostove, nastale u prvim decenijama 21. veka. Izabrao sam po jedan most u Francuskoj, Rusiji, Turskoj i Kini. Svaki od njih drži svetski rekord po nečemu, ili po rasponu, ili po visini kolovoza iznad reke, ili po visini pilona, ili po nečem drugom. Onda sam shvatio da bi bilo nepravедno ne pomenuti most na Tari, koji je završen 1940. godine, a još uvek drži rekord po visini drvene skele. Izabranih 5 mostova sam opisao uglavnom sa aspekta izvođenja. Posebnu pažnju sam posvetio fundiranju, pošto sam primetio da se prof. Trojanović u pomenutom udžbeniku tom tematikom nije mnogo bavio. Nisam se ograničavao činjenicom da li su mostovi betonski ili čelični. Mostovi u Kini i Turskoj su završeni sasvim nedavno, te se na njihovom primeru može videti dokle je „stigla“ mostogradnja na današnji dan. Savremene tehnologije su doprinele da se pomeraju granice u smislu raspona, dužine i visine nad rekom, ili morem, ili dolinom, ali nisu doprinele da mostovi budu lepši. Tako da je za mene još uvek najlepši most na Tari, projektovan i građen u vreme kada su projekti crtani lenjirom, kada se pisalo ručno, računalo šiberom, a skela bila drvena, od tesane građe. Kada su inženjeri bili cenjeni, kada profit nije bio najvažniji rezultat gradnje, već estetika i funkcionalnost objekata ostavljenih budućim pokolenjima. Zaključio sam da velike mostove mogu napraviti samo velike i ozbiljne države, a da se u njih može svrstati i Kraljevina Jugoslavija.

Vladan B. Stamenić

POSVEĆENO
VELIKOM GRADITELJU
VASILIJU MIĆIĆU

I BUDUĆIM

Andreju

Pavlu

Đorđu

Mihailu

Dušanu